

POSTANOWIENIE

Dnia 14 listopada 2024 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XII Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Beata Najjar

bez udziału stron

po rozpoznaniu wniosku z dnia 15 października 2024 r. Komisji Śledczej do zbadania legalności, prawidłowości oraz celowości czynności operacyjno-rozpoznawczych podejmowanych m.in. z wykorzystaniem oprogramowania (...) przez członków Rady Ministrów, służby specjalne, Policję, organy kontroli skarbowej oraz celno-skarbowej, organy powołane do ścigania przestępstw i prokuraturę w okresie od dnia 16 listopada 2015 r. do dnia 20 listopada 2023 r. o zastosowanie kary porządkowej w postaci kary pieniężnej oraz zarządzenie zatrzymania i przymusowego doprowadzenia wobec świadka Piotra Pogonowskiego

na podstawie art. 285 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 12 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 stycznia 1999 r. o sejmowej komisji śledczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1024)

postanawia

wniosek uwzględnić:

1. ukarać świadka Piotra Pogonowskiego karą pieniężną w kwocie 3.000 zł (słownie: trzech tysięcy złotych) za nieusprawiedliwione niestawiennictwo w dniu 11 października 2024 r. na posiedzeniu Komisji Śledczej do zbadania legalności, prawidłowości oraz celowości czynności operacyjno-rozpoznawczych podejmowanych m.in. z wykorzystaniem oprogramowania (...) przez członków Rady Ministrów, służby specjalne, Policję, organy kontroli skarbowej oraz celno-skarbowej, organy powołane do ścigania przestępstw i prokuraturę w okresie od dnia 16 listopada 2015 r. do dnia 20 listopada 2023 r.;
2. zarządzić zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie świadka Piotra Pogonowskiego na posiedzenie Komisji Śledczej wyznaczone na dzień 02 grudnia 2024 r., godz. 10:00.

Uzasadnienie

Z dostarczonych Sądowi przez Komisję Śledczą dokumentów wynika, że Piotr Pogonowski nie stawiał się na wezwanie Komisji Śledczej do zbadania legalności, prawidłowości oraz celowości czynności operacyjno-rozpoznawczych podejmowanych m.in.

z wykorzystaniem oprogramowania (...) przez członków Rady Ministrów, służby specjalne, Policję, organy kontroli skarbowej oraz celno-skarbowej, organy powołane do ścigania przestępstw i prokuraturę w okresie od dnia 16 listopada 2015 r. do dnia 20 listopada 2023 r. – w dniu 18 września 2024 r., w dniu 27 września 2024 r. Pismem z dnia 02 października 2024 r. poinformował Przewodniczącą Komisji Śledczej, że nie stawi się na posiedzenie Komisji Śledczej w dniu 11 października 2024 r., z uwagi na wydany przez Trybunał Konstytucyjny wyrok z dnia 10 września 2024 r. o sygn. akt U 4/24, w którym Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 2 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 stycznia 2024 r. w sprawie powołania Komisji Śledczej do zbadania legalności, prawidłowości oraz celowości czynności operacyjno-rozpoznawczych podejmowanych m.in. z wykorzystaniem oprogramowania (...) przez członków Rady Ministrów, służby specjalne, Policję, organy kontroli skarbowej oraz celno-skarbowej, organy powołane do ścigania przestępstw i prokuraturę w okresie od dnia 16 listopada 2015 r. do dnia 20 listopada 2023 r. (M. P. poz. 70) jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W związku z niestawieniem świadka Komisja Śledcza skierowała do Sądu Okręgowego w Warszawie w dniu 15 października 2024 r. (data prezentaty) wniosek o ukaranie Piotra Pogonowskiego karą pieniężną w wysokości 3.000 zł oraz zarządzenie zatrzymania i przymusowego doprowadzenia świadka na posiedzenie Komisji Śledczej wyznaczone na dzień 02 grudnia 2024 r.

Rozpoznając wniosek Sąd zważył, co następuje:

Dyspozycja art. 12 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 stycznia 1999 r. o sejmowej komisji śledczej określa, że w przypadku gdy osoba, o której mowa w art. 11 ust. 1 ww. ustawy, m.in. bez usprawiedliwienia nie stawi się na wezwanie komisji, to komisja może zwrócić się do Sądu Okręgowego w Warszawie z wnioskiem o zastosowanie kary porządkowej. Do postępowania w przedmiocie rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, oraz wykonania orzeczonej kary porządkowej stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego i Kodeksu karnego wykonawczego.

Zgodnie z art. 285 § 1 k.p.k. na świadka, biegłego, tłumacza lub specjalistę, który bez należytego usprawiedliwienia nie stawił się na wezwanie organu prowadzącego postępowanie albo bez zezwolenia tego organu wydalili się z miejsca czynności przed jej zakończeniem, można nałożyć karę pieniężną w wysokości do 3000 złotych. Jednocześnie art. 285 § 2 k.p.k. stanowi, że w wypadkach określonych w § 1 można ponadto zarządzić zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie świadka.

Nie sposób zakwestionować okoliczności, że Piotr Pogonowski był prawidłowo wezwany do stawiennictwa na posiedzenie ww. Komisji Śledczej w dniu 11 października 2024 r. (k. 5-6) drogą elektroniczną, albowiem zgodnie z art. 132 § 3 k.p.k. pismo może być doręczone za pośrednictwem telefaksu lub poczty elektronicznej, w takim wypadku dowodem doręczenia jest potwierdzenie transmisji danych – zgodnie z art. 11i ustawy z dnia 21 stycznia 1999 r. o sejmowej komisji śledczej do postępowania w sprawach wzywiania oraz przesłuchiwania osób wezwanych przez komisję oraz zwalniania ich z obowiązku zachowania tajemnicy w zakresie nieuregulowanym w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego dotyczące w tym zakresie świadków. Jednocześnie na uwadze należy mieć fakt, że Piotr Pogonowski przesłał do Przewodniczącej Komisji Śledczej (k. 7) pismo, z którego bezsprzecznie wynika, że termin posiedzenia Komisji, na który został wezwany jest mu znany, zaś jedynym powodem jego niestawiennictwa na wezwanie jest treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 września 2024 r. w sprawie o sygn. akt U 4/24. Dokonana przez niego ocena dotycząca zgodności uchwały Sejmu RP z dnia 17 stycznia 2024 r. w sprawie powołania Komisji Śledczej do zbadania legalności, prawidłowości oraz celowości czynności operacyjno-rozpoznawczych podejmowanych m.in. z wykorzystaniem oprogramowania (...) przez członków Rady Ministrów, służby specjalne, Policję, organy kontroli skarbowej oraz celno-skarbowej, organy powołane do ścigania przestępstw i prokuraturę w okresie od dnia 16 listopada 2015 r. do dnia 20 listopada 2023 r. z Konstytucją RP, jego zdaniem skutkuje niedopuszczalnością prowadzenia prac Komisji, w tym składania przed nią zeznań.

W ocenie Sądu argumentacja świadka zaprezentowane w powyższym piśmie nie zasługuje na uwzględnienie. Za prawidłowe usprawiedliwienie niestawiennictwa w rozumieniu art. 117 § 2 k.p.k. uznać należy jedynie takie, które wskazuje na okoliczności uniemożliwiające stawienie się na wezwanie organu, udokumentowane w sposób niebudzący wątpliwości (np. obłożna choroba, zaplanowany wyjazd, ważna przyczyna służbowa), nie może zaś sprowadzać się do oceny i podważania legalności działania Komisji Śledczej w związku z treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego. W ocenie Sądu, powyższe skutkuje przyjęciem, że Piotr Pogonowski w istocie nie usprawiedliwił należycie swojej nieobecności.

Na dzień wydania postanowienia, orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o sygn. akt U 4/24 nie zostało prawidłowo ogłoszone. Zgodnie z art. 190 ust. 2 i 3 Konstytucji RP orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w organie urzędowym, w którym akt normatywny był ogłoszony lub – jeżeli akt nie był ogłoszony – orzeczenie ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

W związku z tym, skutki orzeczenia w zakresie niekonstytucyjności przepisu następują z dniem ogłoszenia orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, a nie jego wydania, chyba, że Trybunał Konstytucyjny orzeknie inaczej – w myśl art. 190 ust. 3 Konstytucji RP. W związku z tym aktualnie obowiązujący stan prawny nie powoduje żadnych skutków prawnych i tym samym nie podważa formalnego umocowania Komisji Śledczej, co skutkuje uznaniem, że zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 21 stycznia 1999 r. o sejmowej komisji śledczej osoby wezwane przez Komisję w charakterze świadka mają prawny obowiązek stawienia.

Wobec powyższego, niestawiennictwo Piotra Pogonowskiego przed Komisją Śledczą w dniu 11 października 2024 r. Sąd uznał za nieusprawiedliwione. Jednocześnie biorąc pod uwagę okoliczność, że świadek po raz trzeci odmówił udziału w posiedzeniu Komisji Śledczej, to zasadnym jest wymierzenie najwyższej możliwej kary porządkowej wysokości 3.000 zł.

Ponadto mając na względzie co najmniej lekceważący stosunek świadka do obowiązku ustawowego oraz uporczywe uchylanie się od nałożonego na świadka obowiązku stawienia, w ocenie Sądu, zasadnym jest także zarządzenie zatrzymania i przymusowego doprowadzenia świadka na posiedzenie Komisji Śledczej, wyznaczone na dzień 02 grudnia 2024 r., aby umożliwić prawidłowe procedowanie Komisji Śledczej w ramach jej działalności. Kary porządkowe mają na celu zabezpieczenie prawidłowego toku procesu przez wymuszenie spełnienia określonych obowiązków procesowych. Do podstawowych obowiązków procesowych osoby wezwanej w charakterze świadka należy stawienie się w dniu i o czasie wskazanym w wezwaniu oraz pozostawanie do dyspozycji organu procesowego przez czas niezbędny do przeprowadzenia zaplanowanych czynności procesowych. Świadka można zatrzymać i przymusowo doprowadzić w przypadku nieusprawiedliwionego niestawiennictwa. W praktyce rozwiązanie to stosuje się w zasadzie, gdy mamy do czynienia z kolejnym nieusprawiedliwionym niestawiennictwem świadka, a jednoznacznie wynika, iż tylko zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie mogą spowodować stawienie, które w realiach danej sprawy jest niezbędne. Podkreślić należy, że świadek był już uprzednio dwukrotnie wzywany na posiedzenia Komisji (w dniach 18 i 27 września 2024.), a treść jego pisma jednoznacznie wskazuje, że nie zamierza stawić się przed Komisją celem złożenia zeznań.

Mając na uwadze powyższe, Sąd postanowił jak na wstępie.